

В обряді народження реалізуються прадавні архетипні уявлення нації. Носії буковинських говірок пам'ятають про давній звичай змивати руки бабі-повитусі, що проводився як своєрідний ритуал очищення після пологів, після контакту з невідомим.

На прадавні язичницькі вірування обряду народження наклалися релігійно-церковні канони. Жінка після пологів вважалася нечистою, оскільки мала зв'язок із потойбічним світом, із чимось невідомим. Функцію очищення жінки перебрала на себе церква. Центральною обрядодією народження дитини стало хрещення – своєрідне очищення дитини, релігійний обряд, який відправляють над новонародженими або дорослими на знак прилучення їх до християнської церкви, охрещення. В обряді хрещення функцію оберегу виконує крижма, яка стає своєрідним „містком” між родильним і весільним обрядом. Про це свідчить обрядова пісня:

*Йди, дитинючко, до хресточки Божий ангель, сохрани тя,
Та й додому доведи тя. Та пантруй свою крижмочку,
Щоби крижма вплиувалась – Щоби чиста, як панірчик,*

Життя твоє не звалюлось. Щоб ти це вздріла вінчик (с. Берсгомет Вижницького р-ну).

Обряд хрещення пов'язаний зі збільшенням кола людей, які відповідають за долю дитини, тому, крім магічно-містичної функції, він має і суто прагматичне призначення.

Отже, магічні ритуали родильного обряду передусім покликані захистити дитину та забезпечити їй щасливу долю. Три типи родинної обрядовості, маючи багато спільних рис, зумовлених архетипними уявленнями буковинців, становлять одне ціле. Вони мають багато спільного із загальноукраїнською обрядовістю, проте їх характеризує специфічний вияв у буковинському регіоні.

Семенко І.В.

ВЖИВАННЯ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад

«Буковинський державний медичний університет»

Кожна галузь науки використовує тільки її властиві лексичні одиниці, вирази, терміни, фразеологічні одиниці. Медицина має свою, тільки їй властиву медичну термінологію, яка інколи залишається абсолютно незрозумілою для більшості населення країни. Але, серед всіх цих лексичних одиниць, існують певні лексичні одиниці, які зрозумілі як лікарям, так і людям, не пов'язаним з медициною.

Такими словами є терміни – епоніми, які допомагають збагатити медичну термінологію та надають можливість пам'ятати та пишати іменами лікарів, які винайшли той чи інший метод лікування, медичний інструмент, симптом, або хворобу та описали її.

Власні імена, які пов'язані з людьми, називаються *антропонімами*. Наука, яка займається вивченням антропонімів – *антропоніміка* (від грец. *Anthropos* – “людина” і *оупта* – “ім'я”).

Розглянемо епоніми, які відомі нам з дитинства, тому, що на уроках з світової літератури ми захоплювались тими, чи іншими літературними персонажами та героями, і багато з нас, не міг навіть подумати, що незабаром ці літературні персонажі зможуть розглядатись не тільки вчителями літератури, але й лікарями. Серед цих синдромів ми можемо знайти: “Алісі в країні чудес” синдром, Мюнхаузена синдром, Пітера Пена синдром, Доріана Грея синдром, Квазімодо синдром, Отелло синдром та багато інших. Розглянемо деякі з них.

Квазімодо синдром. Це сукупність особистісних змін у осіб з фізичними вадами, найчастіше вродженими, які тягнуть за собою зовнішнє каліцтво, що призводить до емоційного конфлікту і їх соціальної ізоляції. Квазімодо — герой роману Віктора Гюго “Собор Паризької богоматері”, який характеризувався винятковою тілесною потворністю, але в той же час був людиною з доброю душею та неймовірною відданістю.

Плюшкин синдром. На світі існує безліч людей, які мають патологічний потяг до збирання і зберігання всіляких викинутих за непридатністю, непотрібних предметів, ганчірок, дрантя тощо. Цей синдром спостерігається переважно у старечому віці. Плюшкин — персонаж “Мертвих душ” М.В. Гоголя, який відрізнявся прагненням збирати віджилі свій термін, непотрібні речі.

Отелло синдром, або марення ревнушів. Англійські психіатри Джон Тодд і Кеннет Дьюхерст у 1955 описали цей синдром, який найчастіше проявляється в четвертій декаді життя людини. У одного з подружжя з'являється підозра в невірності своєї другої “половини”. Дуже часто приводом для розвитку цього синдрому служить неадекватне розуміння будь-якого епізоду із взаємовідносин між подружжям. Чоловік або дружина наполегливо починають пошуки доказів зради, вимоги визнання своєї провини у зраді. Даний синдром найчастіше зустрічається у чоловіків. Отелло – герой трагедії У. Шекспіра “Отелло, або венеціанський мавр”, який через безпідставні ревнуші вбив дружину Дездемону. Пізніше, зрозумівши, що сам своїми руками зруйнував своє щастя, вбивши люблячу та невинну людину, заколює себе мечем.

Хлестакова синдром для якого характерна експресивність, брехливість, великий пафос, прагнення до самоствердження в очах оточуючих його людей. При викритті брехні, ці пацієнти не виявляють збентеження і легко і швидко знаходять вихід з положення, в якому вони опинилися. Хлестаков - головний персонаж п'єси І.В. Гоголя “Ревізор”.

Мідаса синдром. Даний синдром часто спостерігається у жінок після 30, та характеризується прагненням до сексуальної свободи, до зміни звичних партнерів. З віком, у чоловіків зникає прагнення пробудити в жінці сексуальне бажання, яке виникало в них після фізичної близькості. Іншими словами, Мідаса синдром є проявом сексуальної вікової дисгармонії. Синдром був названий по імені фрігійського царя Мідаса

(738-696 рр. до н.е), який, згідно з давньогрецькою легендою, отримав у бога Діоніса дар перетворювати в золото все, до чого він доторкнеться. В золото перетворювались всі речі, навіть їжа. В розпачі, цар доторкнувся до улюбленої дочки, і та перетворилась на золоту статую. Зрозумівши, що він накоїв, Мідас, впав в розпач та благав бога забрати у нього цей дар. Він звільнився від свого дару, скупавшись у річці, яка після цього стала золотоносою.

Манілова синдром. Це один із варіантів істеричної особистості, який описує прагнення до фантазування, відсутність будь-якої фізичної активності. Часто це ідеї та мрії, які так і залишаються ідеями та мріями, і не мають реалізації в майбутньому. У своїх мріях головний герой поеми М.В. Гоголя "Мертві душі" Манілов уявляє себе вченим, відомим актором, політичним діячем і дуже відомою особистістю.

У житті все взаємопов'язано. Вивчаючи художню літературу можна знайти приклади з медицини та способи лікування важких форм психічних захворювань.

Семивсюк А.М.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ВАРІЮВАННЯ ЕПОНІМНИХ УТВОРЕНЬ У НІМЕЦЬКІЙ ФАХОВІЙ МОВІ «ЛАБОРАТОРНА МЕДИЦИНА. ТЕХНОЛОГІЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ТЕРАПІЇ»

*Кафедра іноземних мов
Вищий державний навчальний заклад
«Буковинський державний медичний університет»*

Епонімні утворення, як термінологічні одиниці, що сформувались за участю власних імен, являють собою пласт лексики, який викликає інтерес щодо вивчення процесів антропоцентричного характеру, які притаманні усім етапам розвитку медицини як науки і без вивчення якого неможлива професійна комунікація.

До епонімних термінологічних одиниць (ТО) відносяться однокоренні і багатокоренні ТО, які мають у своїй структурі одну або декілька власних назв, а також епонімні символи як засоби номінативних процесів для спеціальних понять, які презентують ділянку концепту «Лабораторна медицина»: Virchow-Trias, Pean-Kleme, Norton-Skala, Nelaton-Katheter, Сaptopril-Test, Pankrealayryl-Test, Naegle-Regel, Lauda-Anamnese, Verden-Studien, Bauer-Studie, які спричиняють вплив на вибір термінологічних одиниць з епонімними компонентами, необхідних для фахового спілкування.

Фаховий текст (жанр) є мовним засобом, що дозволяє розкрити специфіку фаховоорієнтованої комунікації у концептосфері лабораторної медицини, як завершене повідомлення (інформація), предмет для обговорення, організоване за моделлю наукового стилю і описує шлях до діагнозу хвороби через симптоматику і супутні явища, які призведуть до встановлення передбачуваного кінцевого діагнозу. Шар епонімних утворень вміщує різні типи пропріальної лексики, яка сприяє антропоцентричності ТО у досліджуваній терміносистемі. Кількість термінів з антропоцентричним компонентом зростає по мірі розвитку лабораторної медицини, до складу якої входить ТО на позначення сучасних технологій лабораторних досліджень, діагностики та лікування, сприяють оперативній номінації основного змісту наукового знання цієї галузі медицини, яка потребує вмотивованого фахового називання понять, як джерела розвитку медичної науки, для вдосконалення комунікативної спроможності представників цієї професії. Серед жанрів фахових текстів лабораторної медицини ми спостерігаємо наявність внутрішньогалузевої, міжгалузевої термінологічної лексики, загальні назви з антропонімними компонентами.

Результати вивчення лексико-семантичного варіювання епонімних утворень вищезазначеної концептосфери уможливають подальші кроки для більш детального дослідження терміносистеми німецької підмови лабораторної діагностики, сприятимуть їх більш ґрунтовному аналізу функціонування такого формату ТО з огляду антрополінгвістики.

Синиця В.Г., Беляєва О.М.*

ЕТИМОЛОГО-ДЕРИВАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРМІНІВ З ХІМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ

*Кафедра іноземних мов
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»
Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»**

Предметом дослідження стали статус, особливості утворення та функціонування багатокомпонентних латинських клінічних термінів, в яких назва хімічного елемента виступає в якості твірної основи.

Фактичний матеріал було отримано методом суцільної вибірки з чотиритомного українсько-латинсько-англійського медичного енциклопедичного словника (УЛАМЕС), двотомного латинсько-російсько-латинського словника медичних термінів (укладач К.Рудзітіс) та двотомного ілюстрованого медичного словника Дорланда. На підставі проведеного структурно-семантичного аналізу дійшли висновку, що серед відібраних композитів переважно більшість складають терміни-слова, які є похідними номінативними одиницями, а переважаючим дериваційним процесом є суфіксація. Визначальною ознакою термінологічних суфіксів, продуктивних у клінічній терміносистемі, є наявність семантичного значення, притаманного саме для медичної галузі. Чітко обмеженим термінологічним значенням характеризуються грецькі суфікси -ismus (вказує на хворобливий стан, уроджену або набуту патологію, відхилення від норми, отруєння, спричинене впливом